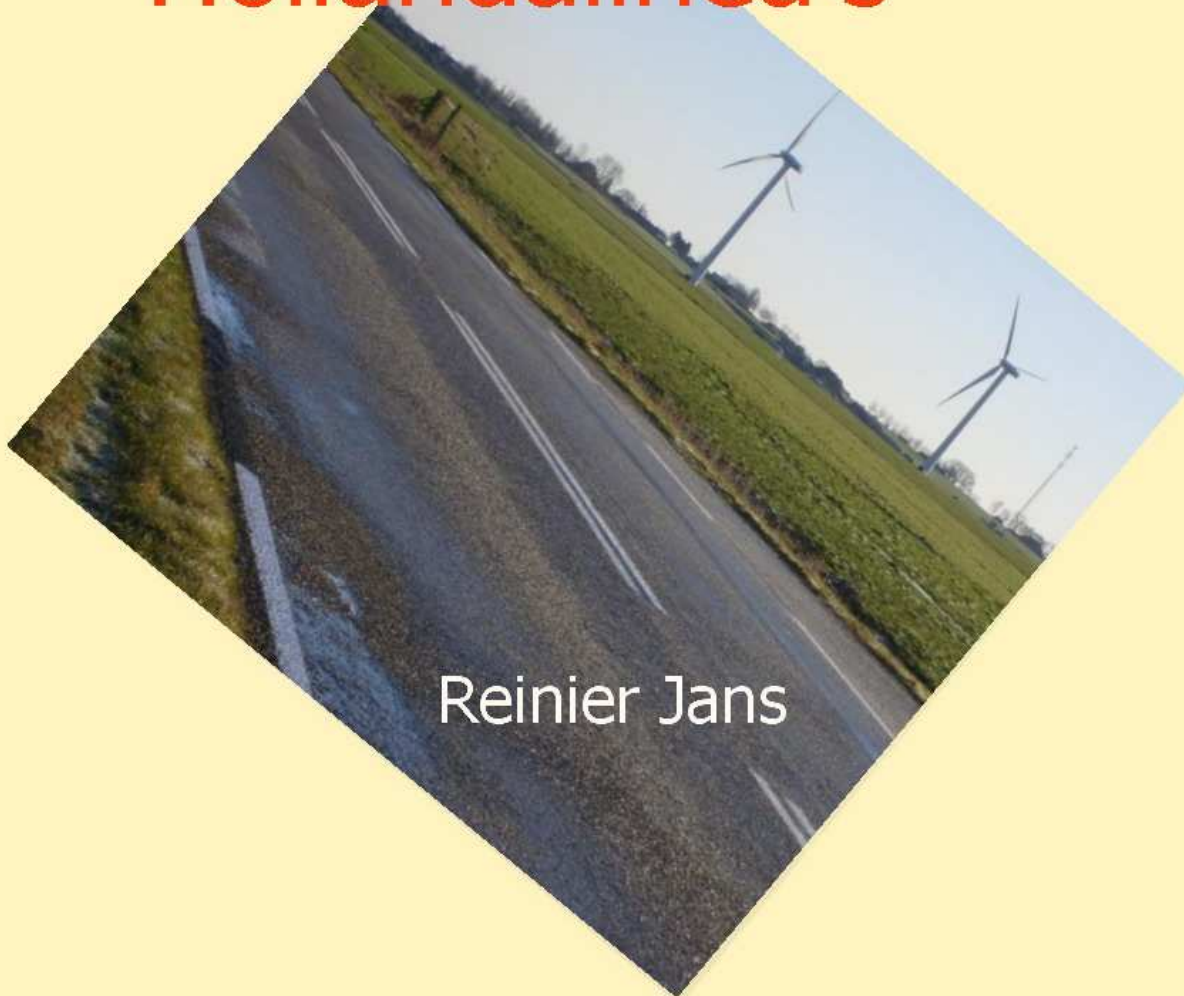

59 Hollandalinea's

Reinier Jans

P-trein
Pamiers/ Petersburg

59 Hollandalinea's

Reinier Jans

Eerste druk (c) 2011 Reinier Jans

Redactie Peet van den Bulk
Coverfoto Reinier Jans

Uitgeverij P-trein Pamiers/Petersburg
<http://www.petersburg.chez-alice.fr>

Dit boekje kan gratis van de website gedownload worden.

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm, internet of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de schrijver/uitgever.

'59 Alinea's Hollandalinea's (2011) is het vierde boek van Reinier Jans.

Eerder verschenen:

'Landverlater,
datsja- en stadsverhalen uit Petersburg'
2007
ISBN 9789088341533
Boekscout

'Vroeger zal alles beter worden'
2008
ISBN 9789088345104
Boekscout

'Van Berkel ZH tot Viritsa'
2010
ISBN 978-94-6089-983-6
Boekscout

Meer informatie: www.boekscout.nl

Website van de schrijver
Datsja en stadsverhalen uit Sint Peterburg
<http://www.petersburg.cherz-alice.fr>

Voorwoord	6
Tekst.....	7
Nawoord	15
Met dank aan:	16

Voorwoord

Het idee voor de opzet van dit boekje is afkomstig van André Schreuders. Deze onafhankelijke filmer is via Limburg, Eindhoven en Rotterdam in Antwerpen beland. Zijn alternatieve films, zoals de Wachter (over de Lage Erfbrug in Rotterdam) en 'From the heart of Odessa', waren op het Rotterdams Film Festival te zien. Achteraf gezien waren we in Rotterdam jarenlang burens. André werkte bij Gemeentewerken Milieu en ik bij de dienst Stedebouw en Volkshuisvesting. Ik kende zijn directe collega's, hij de mijne. We leerden elkaar echter pas een jaar of zeven geleden in Sint Petersburg kennen.

Een tijdje terug stuurde André me een e-mail vanuit zijn nieuwe woonplaats in België. Hij suggereerde om de verhalende vorm van mijn boeken een keertje te verlaten en gewoon korte dagboeknotities achter elkaar te plakken. Het verhaal zou zichzelf vormen en vertellen. Aan het eind van zijn bericht vroeg hij zich in alle bescheidenheid af of ik wel op zijn ongevraagde advies zat te wachten.

Van 24 december 2010 tot 4 januari 2011 verbleef ik in mijn moederland. Na terugkomst in Rusland besloot ik mijn 12 daagse bezoek (hopelijk) op de manier die André voor ogen had te verslaan. Derhalve geen verhalende hoofdstukken, maar een aaneenschakeling van gedachtenotities en dagboekfragmenten. De data heb ik achterwege gelaten, omdat het niet zo belangrijk is wanneer iets exact plaatsvond. Hier en daar heb ik voor de leesbaarheid een tussenkopje toegevoegd.

Tekst

Inchecken

Dertig uur voor mijn vertrek check ik online in. Ik kan een zitplaats bij het raam reserveren, maar dan moet ik twee mensen lastig vallen als ik moet plassen. Stel dat het helder weer is dan kan ik van het uitzicht genieten. Eigenlijk is het nauwelijks voor te stellen, vanachter je computer kan je van stoel veranderen, het leven lijkt anno 2010 een groot spel geworden te zijn.

Intussen heb ik nog steeds geen beslissing kunnen nemen. De computer heeft me 8c, een plekje bij het raam toegewezen. Het lijkt me het beste om het gewoon zo te laten. We staan aan het begin van het beslissingstijdperk en ik voel me nu al reddeloos verloren in mijn besluiteloosheid.

De printer ratelt en even later ligt mijn instapkaart in de bak. Het ziet er prachtig uit, maar wat gebeurt er als de douane me tegenhoudt. Kan ik dan aanvoeren dat ik virtueel al aan boord ben en dat ze mijn lichaam moeten laten lopen. Ik ben er om de een of andere reden nooit helemaal gerust op dat het contact met Russische autoriteiten soepel zal verlopen. Meestal valt het mee, mijn koude oorlogsvrees wil me echter tot op heden niet helemaal verlaten.

Afscheid

Kolja loopt met mij naar de bushalte. Het is een veilig gevoel dat mijn zoon me een stukje op weg helpt. Hij is bijna vijftien en heeft 41, mijn schoenmaat, binnenkort steekt hij boven me uit. Deze zomer had hij voor het eerst een vriendinnetje. Ik zou een trotse vader moeten zijn, maar eerlijk gezegd stak het me dat het hem allemaal aan komt waaien. Toen ik zijn leeftijd had ontwaarde ik overal beeldschone meisjes, maar het zou nog jaren duren voordat er iemand mijn kant op zou kijken.

Net als zijn vriendjes luistert hij naar de trance van DJ Tiësto, Ferry Corsten en Arwin van Buuren, de Nederlandse deejays zijn bij de Russische jeugd populairder dan tulpen. Mijn belangrijkste taak is met Nikes, die hier een vermogen kosten, terug te keren. Al zijn een A-merk trainingspak (Adidas, Puma of wederom Nike) en een Philips mobieltje ook meer dan welkom.

Een tijdje geleden heeft Natsja, die ik al jaren Engels geef, me het verschil tussen jongens en meisjes uitgelegd. Jongens gaan voor merken, het verschaft hen zekerheid en aanzien. Meisjes daarentegen kijken gewoon of iets ze mooi staat en of het betaalbaar is. Veertien jaar is ze en ze heeft nu al zoveel levensinzicht. Mijn vrouw Natasha beaamde het gelijk van mijn leerling. Vrouwen laten hun hoofd niet op hol brengen door een merkje. Hieruit valt maar een ding op te maken: wij mannen behoren tot het domme geslacht.

Geloof

In het vliegtuig raak ik in gesprek met een jongeman die aan het gangpad zit. Een Rus, die tussen ons in zit, is zo vriendelijk om van plek te wisselen. Zodoende heb ik geen last van een mooi uitzicht tijdens de reis. Mijn gesprekspartner is onderweg naar zijn ouderlijk huis dat in Friesland staat. Hij werkt als vrijwilliger voor Stichting Sviatoslav, een organisatie die zich het lot van gehandicapte kinderen in Tadzjikistan aantrekt. De verhalen over deze vergeten mensen zijn schrijnend.

Even ben ik deelgenoot van zijn leven als hij vertelt over zijn werkdag, het eten en zijn bezigheden in de avond. Meestal verblijft deze jonge volwassene 's avonds alleen in zijn appartement en leest een stuk in de bijbel. Via zijn vader is hij in het vrijwilligerswerk terechtgekomen. Voorheen werkte hij en gooide in het weekend zijn geld tijdens houseparty's

over de balk. Het is bewonderenswaardig dat iemand zo'n radicale omslag in zijn leven heeft kunnen maken.

Schransen

In de aankomsthal word ik door mijn vader, Henneke en Lars opgewacht. Ondanks de gladheid zijn ze op tijd op Schiphol gearriveerd. Vooral van mijn broer, die vanuit Zwijndrecht is gekomen, had ik dat niet verwacht. Na een kortstondige begroeting vraag ik of ik eerst wat bij de snackbar kan bestellen. Vanochtend had ik last van reiszenuwen en kreeg daardoor nauwelijks een hap door mijn keel. Eenmaal gekalmeerd bevond ik me reeds in het luchtruim. De twee, overigens heerlijke, bolletjes met kaas die door de luchtvaartmaatschappij werden verstrekt waren onvoldoende om mijn honger te stillen. Ik tref het niet, want de jongen die voor me aan de beurt is bestelt zes porties friet met verschillende sauzen. Wanneer ik eindelijk mijn patatje met ontvangst komt mijn vader met een broodje rookworst aanlopen. Het smaakt vet, zout en waterig, kortom een delicatessen.

Naar de parkeerplaats lopende schrok ik met genoeg beide snacks naar binnen. Dit is nog eens thuiskomen. Tijdens de autorit naar Koudum vertelt Lars over de rampzalige gevolgen van de vorst voor de treinreiziger, temeer verbaas ik me erover dat hij vandaag op tijd is gekomen. Ik heb echter weinig lol van mijn lullige opmerkingen daar ik misselijk begin te worden. Mijn gulzigheid breekt me op. Gelukkig gaat het snel over, het resterende deel van de reis kost het me moeite om niet in slaap te sukkelen.

Na aankomst in het huis van mijn vader en Henneke drinken we een biertje en geven elkaar kerstcadeaus. Dan wankel ik naar boven en ga uitgeput op bed liggen. De reis, de spanning en het overvloedige voedsel nopen mij om deze kerstavond voortijdig af te breken. Om een uur 's nachts ontwaak ik en kijk een tijdje televisie. Er is niets bijzonders, maar toch is het goed om de Nederlandse zenders binnen handbereik te hebben.

Omstreeks halfzeven ontwaak ik wederom en lees een tijdje het nieuws op teletekst. In Rusland is het inmiddels halfnegen, het is dus geen wonder dat ik klaarwakker ben. Beneden eet ik een boterham en blader het AD door. Pas nu besef ik dat in Nederland ben. Het 'de vakantie is net begonnen en ik heb al zoveel meegemaakt'-gevoel steekt de kop op. Alles schijnt fris, nieuw, oneindig en mateloos boeiend te zijn. Op straat ligt een flinterdun laagje sneeuw waardoor de contouren van de tegels zichtbaar zijn. Een buurkat sluipt door de tuin, hij vergaapt zich aan de talloze vogels die op mezenbollen afgekomen zijn.

In Koudum, de veiligste gemeente van Nederland, breng ik de kerstdagen door bij mijn vader en Henneke. Het is koud in het Noorden, er wordt zelfs voorzichtig op een Elfstedentocht gehoopt. Op eerste kerstdag maken Lars en ik een wandelingetje aan de rand van het dorp. Het dooit een beetje, maar voorlopig is het ijs betrouwbaar. Op de gracht schaatsen kinderen, een Hollands tafereel dat in geen eeuwen is veranderd. We staan een tijdje stil om naar de ijspret te kijken. Ik vraag me af hoe ik aan een paar schaatsen kan komen.

Het is alweer een jaar geleden dat ik mijn broer gesproken heb. We praten een beetje in het wilde weg. Over mensen die we van vroeger kennen, hoe het ze is vergaan. Met het merendeel gaat het gelukkig goed. Soms doet een van ons een voorzichtige poging tot bezinning. Waar sta je nu, is er uitgekomen wat er inzit? Schijnbaar onbeantwoorbare vragen. Omdat je alleen weet wat je gedaan hebt of wat er gebeurd is. Meestal concludeer ik dat het best meevalt, het had allemaal nog veel erger kunnen zijn.

Het gesprek neemt na een tijdje een opmerkelijke wending. De prestatie maatschappij is een grote leugen. Degene die er nog in geloven hebben gewoon niets anders meer om zich aan vast te klampen of te verwarmen. Dit soort kritische teksten had ik nooit gedacht uit zijn mond te horen, niettemin ben ik het met hem eens.

Geen woord

Al acht dagen heb ik geen woord Russisch gehoord, het voelt evenwel als vier weken. Het lijkt of ik in die korte periode alles, de sneeuw, de metro, de winkels, ben vergeten. Enkel aan boord van de vlucht KL 1396 hoorde ik mensen in het Russisch converseren, daarna niet meer. Zou ik de taal nog wel spreken wanneer ik terugkom, vraag ik me af. Alsof ik weer in Holland woon. Een beetje scheve verhouding: 50 weken toerist in Petersburg en een krappe twee weken per jaar ingezetene van het Koninkrijk der Nederlanden.

Natasha, Kolja en Vera zijn inmiddels in Viritsa, ongetwijfeld zullen zich ze in de sneeuw vermaken. De kachel brandt op hout dat we zelf gehakt hebben. Mijn zoon heeft een pad gegraven in de sneeuw die een halve meter hoog is. Iedere dag haalt hij vier emmers water uit de put en sjouwt hij hout uit de schuur naar het huis. Buiten is het min tien of nog kouder. Ik kan het me nauwelijks voorstellen, het is een vage herinnering stel ik schuldbewust vast.

Al acht dagen heb ik geen letter op papier gezet. Het komt vanzelf wel, houd ik me voor. Als de belevenissen een rustig plekje in mijn hoofd hebben gevonden. Een mooie manier om jezelf voor de gek te houden. Ik heb geen zin om iets op te schrijven, omdat het een rommeltje in mijn hoofd is. Drie weken geleden is het boekje uitgekomen, dus ik heb voorlopig nog wel vakantie. Enige tijd heb ik geprobeerd om op de golf mee te deinen, maar de werkelijkheid is anders. Als je zolang aan een iets gewerkt hebt, kan je het eigenlijk niet meer zien.

In de woonkamer van mijn vaders huis heb ik het boekje voor het eerst in handen gehad. Het voelde licht aan, een beetje nietig. Onvoorstelbaar dat er zoveel moeite, emotie en ook geschiedenis inzit. Een ingetogen zwart wit kaft, alleen de titel in het oranje springt eruit, het vuur bevindt zich als het goed is binnen de kaft.

Ik blader wat en stuit op het hoofdstukje 'Pa'. Breekbaar, dierbaar en soms wat ontstemd. Onze tegenwoordige plezierige, maar indertijd soms moeizame verhouding heb ik zo zorgvuldig mogelijk aan het papier toevertrouwd, zonder daarbij brokken te maken. Dit zou tot vrolijkheid moeten stemmen, maar ik verval in een sombere stemming. Aanvankelijk was ik wat teleurgesteld dat mijn vader er niets over had gezegd. Totdat hij opmerkte dat het niet nodig was om een boekje aan hem op te dragen. Hij had gepoogd het terloops te doen klinken. Ik mompelde beschroomd iets onverstaanbaars terug en vluchtte zo snel mogelijk naar mijn slaapkamer. Het was mooi zo.

Ik koop dus ik...

Deze niet bijster originele gedachte spookt al dagen door mijn hoofd. Rond de jaarwisseling houden de meeste winkels uitverkoop. Een mooie traditie die in Rusland volledig onbekend is. Als er al een keertje iets afgeprijsd wordt, zelfs dan is het nog vrij duur. Een collega stelde dat uitverkoop in Rusland inhoudt dat de artikelen eindelijk voor een redelijke prijs aangeboden worden.

Na de kerstdagen koop ik in Sneek diverse paren schoenen voor 5 of 10 euro, een tiende van de gebruikelijke verkoopprijs. In Petersburg kan je hooguit een T-shirtje voor zo'n luttel bedrag vinden. Het jachtseizoen is geopend, gelijk een roofdier zoek ik mijn prooi in de schoenenrekken en tussen klerenhangers. Ik heb inmiddels berekend dat ik mijn vliegticket al diverse keren heb terugverdiend. In Petersburg zou ik ongeveer het tienvoudige kwijt geweest zijn. Wat een mooie rechtvaardiging om lekker vakantie te houden en de winkels af te struinen.

In Rusland loop ik altijd met een grote boog om de warenhuizen en boetiekjes heen. Indien je geen weet van de woekerprijzen hebt, hoef je je ook niet gefrustreerd te voelen dat je het niet kan betalen. Slechts rond Natasha' s verjaardag begeef ik mij op dit vijandige terrein. In het moederland kan ik me heerlijk uitleven, tijdens de landelijke SALE kan ik me even rijk wanen. Al kies ik natuurlijk wel zorgvuldig de winkels uit: C&A, Hema, Miss Etam, Scapino, Hans Textiel.

Toch knaagt er af en toe iets. Hoe kunnen al deze spullen in korte tijd zoveel in waarde dalen? De spijkerbroeken, jassen, dassen zijn nu net zo mooi of lelijk als een week geleden. Ik kan niet geloven dat de mode zo ingrijpend veranderd is en dat mijn goedbedoelde aankopen er enkel voor zorgen dat ik voor lul loop. Gelukkig blijft de hoon me bespaard, aangezien ik over enkele dagen weer naar Rusland vertrek.

Er speelt nog een andere vraag die ik niet kan oplossen. Hoe komt het dat er geen enkele winkel failliet gaat, de inkomsten zijn nauwelijks voldoende om het personeel en de huur te betalen? Het klopt gewoonweg niet maar ik kan het niet bewijzen.

Lost in the supermarket (1)

Kolja heeft me, behalve merkkleding, opgedragen om een mobiele telefoon waarmee je de radio kunt opnemen en twintig pakken hagel mee te nemen. Het zoeken naar een geschikt communicatiemiddel bewaar ik voor de Kijkshop of de Mediamarkt als in het westen ben. Vooralsnog richt ik me op de inwendige mens. Bij de Poiesz, een naam die overigens erg Russisch klinkt, vind ik chocoladekorrels, rookworst, mosterd, rietsuikerstroop en pindakaas. Ik kijk mijn ogen uit, er liggen zoveel producten in de schappen die ik niet ken. Ik twijfel over barbecuekruiden die je volgens de handleiding op de verpakking niet over het vlees, maar over de hete kooltjes die te strooien. Bijtjids zie ik in dat ik dit product niet nodig heb.

Wat me opvalt aan de winkels in Nederland is dat ze er zo prettig, fleurig en opgeruimd uitzien. In Rusland ontbreken de prijskaartjes vaak en staan spullen ook een beetje door elkaar. Het personeel is meestal ongeïnteresseerd en de cursus klantvriendelijkheid is ook allang weer vergeten.

De vrolijke kassadames, de volle winkels en het smakelijke eten, iedere keer als ik hier kom begin ik weer even te twijfelen. Heb ik er wel goed aan gedaan om weg te gaan, misschien moet ik terugkeren naar het veilige bestaan? Dan valt mijn oog op de 200 potjes Franse mosterd. Gemaakt in Groningen en onovertroffen bijzonder smakelijk. Aan de scherpe Russische heb ik nooit kunnen, wennen, ik krijg er tranen in mijn ogen van.

(1) Een song van de Engelse punkrockband the Clash

Nederland als een verre planeet

Daags voor mijn vertrek naar het westen heb ik een anonieme OV - chipkaart aangeschaft. Een wat ongelukkig gekozen naam voor elektronisch treinkaartje, het wekt de suggestie op dat je iets te verbergen hebt.

Vorig jaar bleef ik koppig aan de strippenkaart en losse treinkaartjes vasthouden. Dat heb ik geweten. Op station Blaak wilde ik de trein naar Dordrecht nemen. Het loket van misschien wel het duurste station dat ooit in Nederland is gebouwd bleek definitief opgeheven te zijn. Beneden op het perron kon ik alleen terecht met een bankpas of muntgeld. Ik had driehonderd euro op zak, maar kon geen ticket kopen. Het kleinste briefje dat ik bij me had was 5 euro, een retourtje kost 3,40. Ik vroeg 2 jongens of ze een kaartje voor me wilden kopen. Dat wilden ze wel doen, maar de trein kwam helaas net aanrijden. Mensen stapten in, het fluitje klonk, de deuren slisten, het toestel trok langzaam op en verdween uit het zicht. Machteloos stond ik op het perron en overwoog om naar huis te gaan. Ik nam de lift naar boven en probeerde in de stationsrestaurant te wisselen. De dame weigerde aanvankelijk, maar ze had een goed hart, mits ik een koffie en een saucijzenbroodje bestelde, kreeg ik het wisselgeld klein terug.

De eerste keer met een OV - chipkaart reizen is nog al onwennig. Het opladen met een bankpasje ging nog wel. Op het moment dat ik in wilde stappen blijkt de kaart niet geactiveerd te zijn, hoewel er 30 euro opstaat. Misschien is het niet moeilijk, maar ik begrijp de boodschap niet. Mij doet een niet geactiveerde kaart aan Star Trek denken. De medewerker van het NS

informatiepunt weet helaas ook al niet hoe dit probleem verholpen kan worden. Uiteindelijk lukt het toch om via een kaartenautomaat het ding aan de praat te krijgen. Inmiddels ben ik aardig zenuwachtig geworden, ik stam nu eenmaal niet uit het tactiele tijdperk.

Tot mijn opluchting wordt mijn geactiveerde anonieme OV - chipkaart nu wel door de kaartlezer geaccepteerd. Hij wenst mij een goede reis. Ik wacht nog even of er een compliment volgt, het is tenslotte mijn vuurdoop. Vervolgens loop ik naar een bankje op het winderige en ijskoude perron. Bij de rookpaal houd ik stil, piep een dropje uit het rollertje en wacht op wat gaat komen. Het is toch paradoxaal, Nederlanders zeggen steeds dommere dingen over elkaar, maar tegelijkertijd kunnen ze uit de voeten met een OV - chipkaart, hetgeen op een bijzonder hoge mate van ontwikkeling duidt.

Dan klinkt een opgewekte stem uit de speakers. Vrij vertaald komt de boodschap op het volgende neer: tijdens de kerstvakantie reizen er minder mensen en daarom rijden er minder treinen. Daarbovenop komt dat het spoorboekje niet meer klopt, het beste kan je naar het station gaan om te zien of er iets rijdt. Het laatste deel van de boodschap klinkt me eerder Russisch dan Nederlands in de oren. Al met al dien ik drie keer over te stappen (Zwolle, Utrecht en Rotterdam) om Schiedam Centraal te bereiken. Mij ontgaat dan ook het plezier van de omroepster een beetje. Het lijkt me geen leedvermaak, misschien vindt ze het geweldig leuk om iets door de microfoon te zeggen. Het is een uitdaging om het nieuws op een zo luchtig mogelijke wijze naar de toch al sombergestemde reiziger over te brengen.

Mijn pessimisme over de NS blijkt geheel ongegrond te zijn, 10 minuten later dan de gepland bereik ik station Schiedam. De vertraging wordt veroorzaakt in Utrecht waar de trein het station niet kan binnenrijden, omdat er een ander stel staat. Tijdens dit oponthoud slaan bij verscheidene reizigers de stoppen door. Getergd wordt er geroepen dat het ook altijd mis was met de spoorwegen. Een wat overdreven reactie, aangezien het tijdsverlies over een rit van bijna 3 uur erg gering is.

Het enige echte minpuntje is dat de toiletten in wagons afgesloten zijn. De schoonmaakkosten zullen ongetwijfeld gedrukt worden, maar ook tijdens het kerstreces moeten mensen wel eens naar de wc. Enkel een zeer wereldvreemde beleidsmedewerker kan zo'n maatregel bedacht hebben.

Op het station word ik door oud collega Hans opgewacht. Hij woont vlakbij het Marconiplein waar de Europointtorens, die duizenden ambtenaren huisvesten, staan. Ik werkte koud een maand (juli 1994) in dienst Stedebouw en Volkshuisvesting toen Hans me vertelde dat hij op zoek was naar een andere betrekking. Ik schrok me rot, want hij was de enige normale collega op de kamer. Het duurde nog een hele tijd voordat Hans vertrok. Vorige maand was het dan eindelijk zover, hij heeft nu een baan bij de gemeente Den Haag.

De markt op het Grote Visserijplein

's Ochtends volg ik nog steeds het Russische ritme. Op donderdagochtend word ik om acht uur wakker, terwijl ik 's avonds om halftwee naar bed ben gegaan. Zes uur nachtrust is wat karig, maar ik heb geen zin meer om verder te pitten. Ik kijk een tijdje naar Eastenders dat door BBC Entertainment wordt uitgezonden. Dat wordt gevolgd door de zwakste schakel. Opvallend is dat de deelnemers werkelijk plezier lijken te hebben in dit rare spelletje.

Na het ontbijt besluit ik een tijdje buiten te lopen en mogelijk de Wibra op de Schiedamseweg te bezoeken. Zover geraak ik echter niet, daar het markt is op het Grote Visserij plein. Er is weinig veranderd, het is nog steeds even druk als voorheen. Alle mogelijke nationaliteiten krioelen vreedzaam door elkaar. Zo slecht is het echt nu ook weer niet gesteld met de integratie. Bij twee jonge knapen koop ik een dekbedovertrekset en twee hoeslakens. Even verderop valt mijn oog op shoarmakruiden

Vroeger gingen Natasha en ik regelmatig op zaterdag naar de Visserijmarkt om jonge graskaas, zalmsnippers, feta, olijven en groente en fruit te kopen. Zelfs een dag voordat Natasha van Kolja beviel struinden we tussen de kramen op het plein. Na afloop dronken we aan de overkant in café 't Schippertje een kop koffie. Bijna vijftien jaar later ziet de oud Hollandse kroeg er nog exact hetzelfde uit.

Peter de Grote

Net nadat ik het huis aan de Kasbahhof ben binnengegaan rinkelt de telefoon. Een freelance journaliste van het AD wil een afspraak voor een interview maken. Ze stuurt een fotograaf vooruit. Na enig overleg wordt besloten om een kiekje te maken bij het standbeeld van Peter de Grote aan de Veerhaven. Rotterdam heeft het kunstwerk, nadat enkele andere steden voor de eer hadden bedankt, gekregen. De Tsaar schijnt ooit een paar dagen in de havenstad te zijn geweest, verdere wapenfeiten ontbreken.

Tot onze schrik staat de voormalige machthebber van Rusland niet op zijn plek. Een collega op de redactie weet gelukkig te vertellen dat Peter een meter of dertig in de richting van de Maastunnel is opgeschoven. Op de heenweg zijn we erlangs gereden, maar het monument was ons niet opgevallen.

Aldus poseer ik, met mijn boekje in mijn knuisten geklemd, aan het water. In het gezelschap van de heerser voel ik me een beetje opgelaten. Tijdens de korte sessie heb ik allerlei ter zake doende gedachten als, wat is het toch mooi dat ik mijn nieuwe lichtblauwe ski-jack aanheb in plaats van mijn afgedragen zwarte jas. Op de terugweg vertelt de fotograaf me over de veranderde tijden, mogelijk doet hij dit werk over een jaar niet meer. Op mijn vraag wat dan wel antwoordt hij: ambulancebestuurder.

De journaliste belt iets over enen aan. Ze vertelt me dat ze net als ik Maatschappijgeschiedenis heeft gestudeerd. Ik bied haar een kop thee aan, maar naar enkele minuten geef ik mijn zoektocht naar theezakjes op en haal een pak sap. Logeren in een vreemd huis heeft zo toch nog een nadelige kant.

Jeugdvrienden

Aan het einde van de middag word ik door René de Jong, met wie ik op het Caland in de klas heb gezeten, opgehaald. In de tweede klas hielden Sander de Voogt, Leo de Bruin, Kees de Kok. hij en ik een beste groep van de wereld poll. Eenieder mocht op een lijst bands, er zaten geen disco acts bij, een rapportcijfer geven. René gaf Kiss een tien, Kees Led Zeppelin, ik de Rolling Stones. Outsider Status Quo won geheel onverwachts, geen van ons had een uitgesproken voorkeur voor het Engelse hard rock kwartet, de verkiezing. Al waren we met de winnaar toch tevreden daar de favoriet van een ander het niet geworden was.

Vanaf de vierde klas trokken René en ik veel op, we zaten in B2 van BVCB, de trotse voetbal vereniging van Bergschenhoek. De afkorting staat voor Bergschenhoekse Voetbal Club Bergschenhoek, dit is geen grap. We bezochten veel concerten en voetbalwedstrijden. Meestal gingen we op de Benelli brommer die hij op zijn zestiende verjaardag van zijn ouders had gekregen. Het was altijd weer spannend of we het zouden halen, want de bromfiets hield het op de meest ongelegen momenten voor gezien. Zo hebben we eens de weg van Wateringen naar Berkel grotendeels lopend volbracht.

Het optreden van de Police, in de Vliegermolen te Voorburg in 1979 is het mooiste dat we bijgewoond hebben. De Engelse band had op dat moment een album, 'Outlandos d'amour' met twee hitjes 'Roxanne' en 'So lonely' op haar naam staan. Niets wees er op dat zij binnen enkele jaren tot een van de supergroepen van de jaren tachtig zouden uitgroeien. Maanden later zond Veronica's Countdown het concert op televisie uit. René's ouders hadden het met de

videorecorder, indertijd echt nog een luxe artikel, opgenomen. Bij het afspelen zetten we de band diverse keren stil, zochten en vonden onszelf in het publiek.

Het weerzien met mijn oud klasgenoot is mooi, binnen vijf seconden begint hij, net als vroeger, onbedaarlijk hard en aanstekelijk te lachen. We rijden naar zijn huis in Bergschenhoek, waar later ook Erik Hahn en Onno Jol op bezoek komen. Naarmate de avond verstrijkt wordt het nu vervangen door het gemeenschappelijke verleden. Caland, onze middelbare school in Schiebroek, de voetbalvereniging, stappen in het Polderhuis waar een pijpje Heineken een piek kostte.

Nieuwe inzichten

Mijn reis in Nederland heeft me enkele belangrijke inzichten opgeleverd. Al maanden ergerde ik me aan de letters die steeds kleiner en onduidelijker schenen te worden. Ook het schamele neplicht in de metro deed mijn leesplezier afnemen. Wanneer werden er nu eens behoorlijke lampen in de wagons opgehangen, vroeg ik me geïrriteerd af. Mettertijd vond ik het ook steeds lastiger om thuis een boek te lezen. Lettergrootte 11, op maagdelijk papier bij daglicht ging nog wel, maar zodra de omstandigheden niet helemaal optimaal waren, kon ik sommige woorden gewoon niet goed zien.

Net als vorig jaar vierde ik samen met Björn oud en nieuw in de Rubroekstraat in Crooswijk. We dronken Leffe, aten boerenkool met spek en keken televisie. Op zoek naar leuke programma's beklagde ik me over de onleesbare tv-gids. Björn had er ook last van, een leesbril van de Trekpleister had uitkomst gebracht. Hij gaf me de zijne, ik zette hem op en de vage grijze vlekken op het papier waren verdwenen en een begrijpbare tekst resteerde. Op het moment dat ik opstond leek het of alles dichterbij gekomen was, ook de afstanden klopten niet meer. Ik moest aan mijn broer denken, die indertijd ongeveer het omgekeerde heeft ervaren. Hij was dertien of veertien jaar oud toen hij overstapte op contactlenzen. Hij kon er niet over uit: de wereld was ruimer en minder plat, nu ze niet meer door het montuur van zijn bril werd begrensd.

In de Kijkshop zocht ik tevergeefs naar een mobiele telefoon. Er waren diverse mogelijkheden: goedkope modellen met een beltegoed, duurdere simlock vrije toestellen waarmee je van alles kan, internetten, muziek luisteren, films kijken, als je heel veel geduld hebt en goed zoekt schijn je er zelfs iemand mee te kunnen bellen. Er waren zoveel mogelijkheden dat er een grote besluiteloosheid zich meester van mij maakte. Ik heb daar wel vaker last van, al die nieuwe snuffjes maken mij een halsstarrige conservatief. Het liefst zou ik de grijze PTT telefoon weer invoeren en alle andere modellen verbieden. Ik vrees dat mijn zoon deze opvatting niet deelt. Het is hem inmiddels duidelijk dat iedereen boven de veertig digitaal bejaard is. Met sport en spel probeer ik de omlooptijd van mijn lichaam wat jaartjes te rekken. In je hoofd ben je echter al versleten, alle casual kleding, scherpgesneden schoenen en tolerante opvattingen ten spijt. Het dragen van een leesbril als statement van de vergankelijkheid viel me plotseling minder zwaar.

Na deze vaststelling viel mijn oog op een sportief polshorloge met lichtgevende groene wijzers en cijfers. Inmiddels drie keer afgeprijsd en volgens een briefje op de vitrine ging er bij de kassa ook nog eens 50% vanaf. Na wat gereken bleek het voorwerp nog maar 7,50 euro te kosten. Direct nadat ik de winkel had verlaten deed ik het om. Eindelijk had ik het prettige gevoel van een licht knellend bandje om mijn linker pols terug. Sinds mijn vorige uurwerk een jaar geleden kapot was gegaan had ik dit niet meer ervaren.

Na de grote begeerte van de eerste dagen in het noorden des lands ben ik een beetje tot rust gekomen. In Rotterdam loop ik winkels nog wel binnen, maar de hysterische euforie is verdwenen. Ik ben er aan gewend geraakt om te vinden wat ik nodig heb. De behoefte om de cadeautjes zo snel mogelijk thuis te overhandigen is groter dan mijn lust om nog meer te kopen.

Inpakken

Op 1 januari reis ik van Rotterdam terug naar Koudum om de laatste dagen met mijn vader en Henneke door te brengen. Ik verbaas me erover dat het zo rustig in de trein is. Onderweg lees ik een boek en denk na over mijn vakantie. Mijn verblijf in het westen van het land is me uitstekend bevallen, ik heb veel oude vrienden gesproken. Het is alsof je vrede met het verleden sluit, daarbij is het een luxe om elke dag in je eigen taal te mogen spreken.

Een dag voor mijn vertrek pak ik alvast mijn spullen in. Ik heb de afgelopen dagen zoveel verzameld dat ik een extra koffer nodig heb. Het kost 45 euro, maar het is moeite waard, met geen mogelijkheid kan ik de 10 paar schoenen, jassen, ondergoed, spijkerbroeken, truien, in een koffer kwijt. Ik heb alles uit de verpakkingen gehaald om zoveel mogelijk ruimte te creëren. Enkel de videotapes met de Millenniumreeks moet ik tot mijn spijt in Friesland achterlaten. De laatste avond zie ik toevallig het eerste deel van de verfilming van Stieg Larsson's bestseller op tv. In den regel valt de film van een goed boek tegen, edoch deze Zweedse verfilming valt reuze mee. Het tweede deel zal de volgende dag uitgezonden worden, maar tegen die tijd bevind ik me als alles goed gaat al in Petersburg.

Uitchecken

Rond halftien in de ochtend stap ik in Lelystad op de sneltrein naar Schiphol. Het is heerlijk om het land vanachter een treinraam te zien ontwaken. Het verblijf in Holland loopt ten einde. De twaalf dagen zijn omgevlogen en ik verlang eerlijk gezegd naar huis. Het afscheid doet geen pijn, het is mooi geweest

Op station Schiphol ben ik druk in de weer met mijn bagage. Met moeite sjouw ik de twee propvolle koffers en schoudertas uit het treinstel. Gelukkig vind ik spoedig een karretje en ga met de roltrap naar boven. In de vertrekhal geef ik mijn spullen af en loop door naar de paspoortcontrole. Pas na de douane schiet me te binnen dat ik verzuimd heb uit te checken. Helemaal vergeten. Een beetje lullig daar het de hele vakantie tijd goed gegaan is. Tevergeefs speur ik naar een kaartlezer op het vliegveld. Een medewerker van het informatiepunt van de luchthaven bevestigt mijn bange vermoedens, er is inderdaad geen mogelijkheid om uit te checken. Het kost me weinig moeite om de ironie van de situatie in te zien.

Nawoord

Omstreeks 18.00 uur kwam ik op vliegveld Pulkovo II in Petersburg aan. De volgende ochtend vertrok ik alweer met mijn kinderen naar de datsja in Viritsa. In ons houten buitenverblijf genoten we een aantal dagen van de prachtige besneeuwde natuur. Eenmaal terug in de stad en op mijn werk ondervond ik dat het contrast groot was en werd ik overvallen door een neerslachtige stemming. De reis naar Nederland, het weerzien met vrienden, het gedoe om boekje Van Berkel ZH tot Viritsa, al het leuke was opeens voorbij. Gewoon weer aan de slag. Iedere dag in het donker door de sneeuw naar de metro lopen. Het geduw in de overvolle wagons en 's avonds weer in de schemering naar huis. Geen vrolijk vooruitzicht. Totdat ik inzag dat het maken van dit boekje een helende werking zou hebben. Daarbij hoop ik dat deze 59 alinea's over Holland de lezer enige verpozing bieden.

Met dank aan:

Alle vrienden die ik tijdens mijn bezoek aan Nederland heb mogen spreken.

Peet van den Bulk voor de redactie en coaching

Henneke, pa en Hans Lodder voor de gastvrijheid

Ton Hopmann en Arjen van der Sar voor hun nimmer aflatende enthousiasme

Kees senior die boekhandel van Atten in Berkel en Rodenrijs op mijn werk attendeerde, waardoor 'Van Berkel ZH tot Viritsa' een bestseller in het Berkelse werd.

André Schreuders voor het geven van ongewenste adviezen.